

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Práva a povinnosti věřitelů spojené s přihláškou

Nejvýznamnějším právem věřitele, které je spojeno s jeho (zjištěnou) přihláškou pohledávky, je hlasovací právo.

Insolvenční zákon dává přihlášeným (zejména zjištěným) věřitelům široké možnosti, jak mohou ovlivnit průběh insolvenčního řízení. Hlasování se zpravidla provádí na schůzi věřitelů, kterou svolá insolvenční soud, buď z úřední povinnosti (např. schůze věřitelů s pevným obsahem, jež následuje po přezkumném jednání) nebo na žádost některého věřitele[1] či skupiny věřitelů[2]. Při hlasování má každý věřitel na každou 1 Kč jeden hlas. Náleží-li pohledávka více osobám, musí se dohodnout, kdo bude hlasovací právo vykonávat, jinak vykonávají hlasovací právo jen co do výše svého podílu.[3] Právo hlasu nemá věřitel co do výše popřené pohledávky, ledaže by na jeho žádost schůze věřitelů rozhodla opačně. Pro přijetí usnesení schůze věřitelů stačí prostá většina přítomných nebo řádně zastoupených věřitelů s právem hlasu počítaná podle výše jejich (přihlášených) pohledávek. Pokud to zákon výslovně nezakazuje, počítají se i hlasy věřitelů, kteří včas doručili insolvenčnímu soudu řádný hlasovací lístek. Hlasovací lístek je vzorový formulář dostupný na www.isir.justice.cz. Hlasovací lístek nesmí obsahovat žádný jiný procesní úkon, ze kterého je nepochybné, jak věřitel hlasoval. Musí být opatřen úředně ověřeným podpisem oprávněné osoby a doručen nejpozději v den předcházející schůzi věřitelů. V případě vadného hlasovacího lístku se výzva na opravu podle § 43 osř nepoužije. Hlasovací lístek musí být soudu doručen předepsaným způsobem (zejména při splnění povinnosti podle § 80a IZ). Bude-li takový věřitel později přítomen na schůzi věřitelů, může své stanovisko změnit, k stanovisku na hlasovacím lístku soud nebude přihlížet. Podle Nejvyššího soudu[4] musí hlasovací lístek (pro případ splnění povinnosti podle § 80a IZ) na původní listinné podobě obsahovat doložku o úředním ověření podpisu, až tento dokument (hlasovací lístek s úředně ověřeným podpisem) musí být výstupem z autorizované konverze dokumentů (která se považuje za obdobu úředně ověřené kopie listinného dokumentu[5]). Toto dilema by měl však vyřešit nový zákon o právu na digitální služby, podle kterého digitální úkon může uživatel služby činit vůči orgánu veřejné moci prostřednictvím sítě elektronických komunikací dokumentem podepsaným uznávaným elektronickým podpisem nebo opatřeným uznávanou elektronickou pečetí za podmínek stanovených jinými zákony.[6]

„Hlasování mimo schůzi věřitelů je zvláštní formou korespondenčního hlasování. Při této formě zajištění stanovisek věřitelů dlužníka hraje aktivní roli sám dlužník. Tímto způsobem si dlužník zajišťuje stanoviska věřitelů k navrženému reorganizačnímu plánu nebo při řešení úpadku oddlužením k dlužníkem preferovanému způsobu řešení oddlužení, příp. k otázce jiné výše splátek při plnění oddlužení formou splátkového kalendáře (§ 391 odst. 2 a 399 odst. 1).

Hlasování mimo schůzi věřitelů je možné realizovat také před zahájením insolvenčního řízení. Jde o jeden z kroků v procesu tzv. předpřipravené reorganizace (§ 346 odst. 2), kdy si dlužník zajišťuje stanoviska věřitelů k připravenému reorganizačnímu plánu. Obdobně si dlužník může zajistit stanoviska nezajištěných věřitelů ke způsobu oddlužení, který je dlužníkem preferován (§ 401 odst. 2).

V praxi se ukazuje, že v případě oddlužení se hlasování před zahájením insolvenčního řízení

prakticky nevyužívá. V případě reorganizace, druhého ze sanačních způsobů řešení úpadku, je zajišťování stanovisek věřitelů před zahájením insolvenčního řízení mnohem více využívané; důvod lze spatřovat především ve větší složitosti procesu reorganizace.“[7]

Při určení většiny hlasů potřebné pro přijetí rozhodnutí schůze věřitelů se nepřihlíží k hlasům věřitele, který nesmí hlasovat. Věřitel, který s dlužníkem tvoří koncern nebo je osobou blízkou, nesmí na schůzi věřitelů hlasovat, ledaže se hlasuje o reorganizačním plánu předloženém jinou osobou než dlužníkem nebo věřitelem. Takový věřitel nesmí hlasovat ve věcech, kterých se účastní nebo kterých je nebo má být stranou, které se týkají nabývání majetku anebo jiného plnění z majetkové podstaty, právní jednání ohledně práva, které je anebo může být součástí majetkové podstaty, incidenčního sporu, nebo rozhodnutí o hlasovacím právu. Obdobně se to týká osoby, která je osobou věřiteli blízkou nebo s ním tvoří koncern. Insolvenční soud může hlasovací právo na žádost věřiteli přiznat, není-li to v rozporu se společným zájmem věřitelů, a nehrozí-li střet zájmů. Insolvenční soud může z důvodů hodných zvláštního zřetele naopak, zejména ochrana společného zájmu věřitelů nebo hrozí-li střet zájmů, a po slyšení insolvenčního správce, věřiteli hlasovací právo odebrat, byl-li takový návrh doručen insolvenčnímu soudu nejpozději do 7 dní před schůzí věřitelů; tato lhůta neskončí dříve než uplynutím 5 dnů po zveřejnění seznamu přihlášených pohledávek.[8]

Přihlášený věřitel může hlasovat o volbě zástupce věřitelů[9] nebo členů a náhradníků věřitelského výboru[10].

Při volbě (nebo odvolání) členů věřitelského výboru a jejich náhradníků se prostá většina počítá zvláště u nezajištěných věřitelů a zajištěných věřitelů, neboť záleží na tom, zda kandidáta navrhl zajištěný nebo nezajištěný věřitel.[11] Odlišný způsob hlasování je též při hlasování o způsobu úpadku podnikatele, u kterého je přípustná reorganizace. O způsobu řešení úpadku tak rozhodne schůze věřitelů k tomu svolaná, resp. usnesení schůze věřitelů je přijato, hlasovala-li pro něj nejméně polovina všech přítomných zajištěných věřitelů počítaná podle výše jejich pohledávek a nejméně polovina všech přítomných nezajištěných věřitelů počítaná podle výše jejich pohledávek, nebo pro ně hlasovalo nejméně 90 % přítomných věřitelů, počítáno podle výše pohledávek. Účastní-li se schůze věřitelů pouze nezajištění nebo pouze zajištění věřitelé, je usnesení přijato, jestliže pro ně hlasovala nejméně polovina všech přítomných hlasujících věřitelů počítaná podle výše jejich pohledávek. Při tomto hlasování se nepřihlíží k hlasovacímu lístku nepřítomného věřitele.[12] Dalším odlišným postupem se uplatní při hlasování o způsobu řešení oddlužení, kdy usnesení je přijato prostou většinou hlasů nezajištěných věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek, obdobně totéž platí pro hlasování mimo schůzi věřitelů.[13] Právo hlasovat však mají pouze přihlášení nezajištění věřitelé, zajištěným věřitelům je toto právo upřeno v rozsahu, ve kterém je podle znaleckého posudku vypracovaném v insolvenčním řízení po rozhodnutí o úpadku hodnota zajištění nižší než výše zajištění pohledávky, taktéž právo hlasu nemají osoby dlužníku blízké a osoby s ním tvořící koncern.[14]

Do doby, než dojde k ustanovení věřitelského výboru a k potvrzení volby jeho členů a náhradníků, jmenuje insolvenční soud z řad věřitelů prozatímní věřitelský výbor, v němž mají být co do počtu poměrně zastoupeni zajištění i nezajištění věřitelé. Obdobný poměr platí i pro věřitelský výbor. Funkce člena věřitelského orgánu zaniká odstoupením, odvoláním nebo ukončením jeho účasti v insolvenčním řízení. V případě změny v osobě věřitele singulární sukcesí přechází na nabyvatele i účast ve věřitelském orgánu (je-li nabyvatelem jedna osoba).

Členem věřitelského výboru nemůže osoba, jež se svým zvolením nesouhlasí, osoba, u níž je vzhledem k jejímu vztahu k dlužníkovu důvod pochybovat o její podjatosti[15]. Členové věřitelského orgánu musí při výkonu své funkce postupovat s odbornou péčí, jinak odpovídají za škodu tím vzniklou, taktéž musí při výkonu své funkce dát přednost společnému zájmu věřitelů před zájmy vlastními či jiných osob. Členové a náhradníci mají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů souvisejících s výkonem funkce a na přiměřenou odměnu, jež určí soud. Při své činnosti mohou využívat odborné

služby, jež při souhlasu soudu se považují za pohledávku za majetkovou podstatou.

Zajištění věřitelé jsou vyloučeni z hlasování o způsobu oddlužení, neboť zajištění věřitelé nemají důvod ovlivňovat způsob (formu) oddlužení proto, že práva ze zajištění jsou jim garantována ve stejném rozsahu, bez zřetele k tomu, jak budou hlasovat.[\[16\]](#)

V případě rozhodování o povolení oddlužení dlužníka, jež má dluhy z podnikání, se po Novele 2017 presumuje souhlas věřitele s řešením úpadku oddlužením.[\[17\]](#)

V případě zvoleného způsobu řešení úpadku reorganizací věřitelé hlasují podle skupin, do kterých jsou zařazeni (více v samostatné kapitole Uspokojování pohledávek v reorganizaci).

Věřitel, který předložil reorganizační plán, může až do rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu (nebo pravomocného skončení odvolacího řízení v případě jeho zamítnutí) vzít zpět bez uvedení důvodu. Rovněž ho může doplnit či měnit, pročez pak musí být znovu schvalován pod sankcí neplatnosti usnesení schůze věřitelů.

Zajištění věřitelé jsou povinni na výzvu správce uhradit do majetkové podstaty společně a nerozdílně polovinu odměny a hotových výdajů uhrazených znalci (určeného a jmenovaného soudem pro ocenění majetku v případě povolení reorganizace), po dobu prodlení se jejich zajištěná pohledávka neúročí.[\[18\]](#)

Účastníky první (úvodní) fáze insolvenčního řízení (od podání insolvenčního řízení do zjištění úpadku či jiného rozhodnutí o návrhu) jsou navrhovatel(é) a dlužník[\[19\]](#) (v případě dlužnického návrhu pouze dlužník). To však nebrání tomu, aby se přihlášený věřitel (příp. věřitel uplatňující nepřihlášenou pohledávku), který není insolvenčním navrhovatelem, účastnil jednání o insolvenčním návrhu a ani tomu, aby se vyjadřoval k provedeným důkazům.[\[20\]](#)

Přihlášený věřitel ve fázi před rozhodnutím o úpadku může navrhnout soudu, aby dlužníku ustanovil předběžného insolvenčního správce.[\[21\]](#)

Na schůzi věřitelů (zejména se tak děje na první schůzi věřitelů po přezkumném jednání) mohou věřitelé odvolat ustaveného insolvenčního správce a zvolit jiného (za podmínky splnění stejných předpokladů, tzn. že je-li např. nutnost insolvenčního správce se zvláštní zkouškou, nemůže schůze věřitelů ustanovit jiného insolvenčního správce bez takové zkoušky). V případě, že odvolaný insolvenční správce při přezkumném jednání popřel některou z pohledávek, zpravidla insolvenční soud ho ustanoví jako odděleného insolvenčního správce co do této popřené pohledávky.

Věřitelský orgán má právo (a zároveň povinnost) dohlížet na činnost insolvenčního správce, poskytovat mu podporu při jeho činnosti, udělovat správci nebo dlužníku s dispozičními oprávněními souhlas k uzavírání smluv o úvěrovém financování, schvalovat průběžnou výši a správnost hotových výdajů správce a nákladů spojených s udržováním a správou majetkové podstaty, nahlížet do dlužníkovy účetnictví nebo obdobné evidence jakož i do jiných písemností ve stejném rozsahu jako insolvenční správce, rozhodnout o ověření řádné nebo mimořádné účetní závěrky auditorem, plnit úkoly uložené soudem nebo IZ, podávat soudu návrhy týkající se průběhu insolvenčního řízení, včetně návrhů na uložení procesních sankcí.

Věřitel má povinnost ve své přihlášce uvést pravdivé informace o skutečném majiteli a toto doložit čestným prohlášením či obdobnými doklady v rámci příloh přihlášky. Tuto povinnost má v případě, že pohledávku nabyt postoupením v průběhu insolvenčního řízení nebo 6 měsíců před zahájením insolvenčního řízení.[\[22\]](#) V případě, že insolvenční návrh podává věřitel, nesplnění této povinnosti má za následek fikce neosvědčení své pohledávky.

Na návrh věřitelského orgánu jsou věřitelé oprávněni se souhlasem insolvenčního soudu poskytnout insolvenčnímu správci zálohu k úhradě jeho výdajů, možno i opakovaně.[\[23\]](#)

O právu věřitele popírat přihlášenou pohledávku jiného přihlášeného věřitele je pojednáno v samostatné kapitole „Přezkoumání přihlášky pohledávky a jejich důsledky“.

V případě zjištění přihlášky věřitele v rozsahu nižším než 50 % jeho přihlášené hodnoty učinil-li věřitel v insolvenčním řízení úkon, který zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele, nebo vyjde-li najevo, že věřitel nepřihlásil svou pohledávku v dobré víře, nemá případné zpětvzetí této části popřené pohledávky žádný vliv, může insolvenční soud uložit věřiteli, aby ve prospěch majetkové podstaty (nebo v případě zajištěného věřitele ostatním zajištěným věřitelům) zaplatil adekvátní peněžní částku až do výše popřené části pohledávky.[\[24\]](#)

Mgr. Bc. Milan Horák,
asistent soudce
Krajský soud v Ústí nad Labem

e-mail: MHorak@ksoud.unl.justice.cz

[\[1\]](#) Věřitel, který podal opakovaně nedůvodně návrh na svolání schůze věřitelů, je povinen uhradit ostatním věřitelům na jejich žádost náklady, které jim tímto vznikly; insolvenční soud tomuto věřiteli i povinnost zaplatit paušální částkou 5 000 Kč na úhradu nákladů spojených s projednáním nedůvodného návrhu na svolání schůze věřitelů. § 48 odst. 3 IZ

[\[2\]](#) Od 1.7.2017 při povoleném oddlužení k návrhu na svolání schůze věřitelů je potřeba nadpoloviční většina všech věřitelů (osob), jejichž pohledávky počítané podle výše zároveň činí nadpoloviční většinu všech přihlášených pohledávek. V ostatních případech zůstává, že návrh musí podat alespoň dva věřitelé, jejichž pohledávky počítané podle výše tvoří alespoň desetinu přihlášených pohledávek.

[\[3\]](#) § 49 odst. 2 IZ

[\[4\]](#) Usnesení Nejvyššího soudu, sp.zn. 29 NSČR 133/2017, ze dne 30. 7. 2019

[\[5\]](#) § 22 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

[\[6\]](#) § 4 odst. 1 písm. c) zákona o právu na digitální služby, odkazující na § 6 zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (tj. uznávaný el.podpis založený na kvalifikovaném

certifikátu nebo kvalifikovaný el.podpis), v návaznosti na § 6 odst. 2 zákona č. [12/2020](#) Sb. (možnost ověření identifikace podepisující osoby pomocí údajů v základních registrech nebo portálu veřejné správy)

[\[7\]](#) Komentář k § 50 ke dni 1.11.2019, ASPI

[\[8\]](#) § 53 ve spojení s § 52 odst. 2 IZ

[\[9\]](#) § 68 IZ

[\[10\]](#) Je-li přihlášených věřitelů více než 50, věřitelský výbor je povinný; v případě nepatrného konkursu nebo oddlužení volba věřitelského orgánu není povinná

[\[11\]](#) § 57 odst. 2 IZ

[\[12\]](#) § 151 IZ

[\[13\]](#) § 402 odst. 3 IZ

[\[14\]](#) § 402 odst. 1 IZ

[\[15\]](#) § 59 odst. 2 IZ

[\[16\]](#) Usnesení Nejvyššího soudu, sp.zn. 29 Icd0 60/2014, ze dne 31.8.2016

[\[17\]](#) § 389 odst. 2 IZ ve znění od 1.7.2017

[\[18\]](#) § 157 IZ

[\[19\]](#) Usnesení Ústavního soudu ČR, sp.zn. IV. ÚS 1679/13, ze dne 15.10.2013

[\[20\]](#) Usnesení Nejvyššího soudu, sp.zn. 29 NSČR 22/2010, ze dne 30.5.2013

[\[21\]](#) § 84 IZ

[\[22\]](#) § 177 IZ

[\[23\]](#) § 39 odst. 1 IZ

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)